

Agnieszka Tomasik

Nowoczesna biblioteka w społeczeństwie wiedzy

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 2, 81-91

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NOWOCZESNA BIBLIOTEKA W SPOŁECZEŃSTWIE WIEDZY

Wstęp

Dynamiczny rozwój narzędzi telekomunikacyjnych i informatycznych oraz postęp w procesie digitalizacji tradycyjnych form dokumentów przyczyniły się do stworzenia innowacyjnego rynku usług bibliotecznych. Celem niniejszego artykułu jest ukazanie wpływu nowoczesnych sposobów pozyskiwania informacji na kształt współczesnych biblioteki, z uwzględnieniem oczekiwań i potrzeb społeczeństwa. W badaniach wykorzystałam metodę analizy i krytyki piśmiennictwa oraz wnioski z codziennej obserwacji użytkowników Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Pozwoliło to na wyodrębnienie kilku czynników determinujących usługi biblioteczne. Wszechobecny proces informatyzacji ma ukazać wpływ, jaki wywiera ona na dalsze kształtowanie się społeczeństwa informacyjnego i społeczeństwa wiedzy. Współczesne ksiąźnice chcąc sprostać wymaganiom użytkowników, muszą nadażać za dynamicznym rozwojem urządzeń techniki komputerowej oraz informacyjnej. Poszerzenie usług bibliotecznych powinno zachęcać do odwiedzania biblioteki. Coraz częściej tradycyjne zasoby zostają wzbogacone o elektroniczne źródła danych, które niewątpliwie cieszą się dużym uznaniem użytkowników. Dzisiejsze biblioteki nadal proponują pozyskiwanie wiedzy za pośrednictwem tradycyjnych druków, jednak coraz bardziej popularna staje się elektroniczna przestrzeń informacyjna zawierająca cyfrowe zasoby biblioteki. Digitalizacja zbiorów, tworzenie baz danych oraz umożliwienie czytelnikom dostępu do międzynarodowych platform edukacyjnych sprawia, że każdy użytkownik biblioteki może uzyskać specjalistyczne informacje ze wszystkich dziedzin wiedzy.

Początkowy etap komputeryzacji bibliotek zakładał wdrożenie systemów pozwalających na dogodne i szybkie przeszukiwanie zbiorów biblio-

tecznych. Obecnie dostęp do zasobów sieciowych i Internetu oraz rozwój urządzeń techniki komputerowej, przyczynił się do postrzegania biblioteki jako nowoczesnej instytucji naukowej. Dynamiczny rozwój technologii informatycznych sprawił, iż większość społeczeństwa posiada podstawowe umiejętności obsługi urządzeń elektronicznych, co w konsekwencji przyczynia się do zwiększenia oczekiwań użytkowników wobec biblioteki (GUS, 2014, s. 1–3). W XXI w. Internet stał się nowoczesnym nośnikiem danych, który za pomocą stron WWW udostępnia informacje w różnorodnych formach: tekstu, dźwięku czy nagrań video. Szybki dostęp oraz nieograniczona pojemność sieci, przyczyniła się do powstania szumu informacyjnego (Głowacka, 2011, s. 2) To zjawisko charakteryzuje się wytwarzaniem nadmiernych ilości informacji, których chaotyczne i niespójne uporządkowanie, nieaktualność, niska jakość i fragmentaryczność utrudnia lub wręcz uniemożliwia dostęp do najbardziej relewantnych odpowiedzi. W takiej sytuacji użytkownik oczekuje od bibliotekarza wskazania odpowiednich narzędzi, źródeł informacji oraz technik wyszukiwania. Obecnie od pracowników bibliotek wymaga się biegłej znajomości języków obcych, umiejętności analitycznego myślenia oraz doskonalenia wiedzy z zakresu elektronicznych źródeł danych. Coraz częściej bibliotekarzy porównuje się do wyspecjalizowanej grupy – brokerów informacji, którzy zajmują się pozyskiwaniem, opracowaniem oraz udostępnianiem specjalistycznych treści.

Celem i misją każdej biblioteki jest zaspokajanie potrzeb informacyjnych. Obszar usług bibliotecznych powinien być dostosowany do potrzeb i oczekiwań środowiska, w którym funkcjonuje. Wykwalifikowana kadra pracownicza jest jednym z filarów działalności biblioteki. Nowoczesny sprzęt komputerowy, tradycyjne i cyfrowe źródła informacji, dostęp do elektronicznych baz danych powinny zachęcić czytelników do korzystania z biblioteki.

Dynamiczne przeobrażenia pozycji biblioteki na rynku usług informacyjno-edukacyjnych stały się przedmiotem wielu rozważań naukowych. Grażyna Piotrowicz opisuje bibliotekę w dwóch wymiarach: elektronicznym i fizycznym (2015, s. 1–11). Porusza kwestie rozwoju techniki komputerowej (Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0) oraz związanego z tym procesu permanentnego unowocześniania biblioteki. Coraz częściej użytkownicy, chcąc zaspokoić swoje potrzeby informacyjne, w pierwszej kolejności odwiedzają sieć WWW. Poszukując rzetelnej i sprawdzonej informacji korzystają z e-bibliotek, zwanych bibliotekami cyfrowymi. Ewa Głowacka wymienia kilka charakterystycznych elementów nowego wymiaru biblioteki: zbiory mają postać cyfrową, informacja o zbiorach ma również postać cyfrową, pomoc czytelnikowi i jego obsługa odbywają się poprzez sieci komputerowe, działalność biblioteki: wydawnicza i badawcza jest skomputeryzowana, funkcjonowanie biblioteki jest niezależne od sprzętu i oprogramowania (Głowacka, 2011).

W każdej dziedzinie życia upływający czas przynosi przeobrażenia, które wywierają wpływ na zmianę zachowań społeczeństwa. Chcąc dotrzymać tempa ciągłej ewolucji rynku informacyjnego, biblioteka musi wdrażać coraz nowsze rozwiązania ułatwiające dostęp do danych. Edyta Kołodziejczyk zwraca uwagę na aspekt informacyjny, ale także przedstawia wizerunek biblioteki jako miejsca integracji społeczeństwa poprzez stosowanie innowacyjnych technologii, organizację wydarzeń kulturalnych, otwartość na użytkownika oraz jego potrzeby (Kołodziejczyk, 2014). Ważnym elementem jest budowanie pozytywnego wizerunku biblioteki oraz propagowanie jej usług: branding, *event marketing*, marketing empiryczny, marketing internetowy, marketing mobilny, marketing szeptany, marketing wirusowy (Kołodziejczyk, 2014).

Sabina Cisek wymienia podstawowe funkcje biblioteki: informacyjną, edukacyjną, rozrywkową, intelektualną, estetyczną, substytutywną, obywatelską, w odniesieniu do społeczeństwa wiedzy oraz społeczeństwa informacyjnego. Celem i misją każdej księżnicy jest nieograniczony dostęp do rzetelnej i fachowej informacji. Bezpłatny dostęp do różnego rodzaju źródeł danych jest tym, co wyróżnia bibliotekę na tle innych instytucji. W dobie wszechobecnego dostępu do Internetu ważne jest, aby zapewnić użytkownikowi dostęp do wartościowych i rzeczowych zasobów wiedzy na całym świecie. Większość użytkowników biblioteki korzysta z jej usług w celu wspomaganie swojej edukacji. Są to przede wszystkim studenci i uczniowie. Ważne jest, aby środowisko biblioteczne oferowało szereg elastycznych usług mających usprawnić i poszerzyć wiedzę oraz zakres korzystania ze źródeł informacji np.: oferować szkolenia z obsługi baz danych, strategii wyszukiwawczych, komputera, Internetu, udostępniać aktualne informacje w serwisie WWW, upowszechniać cyfrowe zasoby danych. Nie bez znaczenia pozostają również umiejętności bibliotekarza, który musi umiejętnie ocenić i pomóc w realizacji potrzeby informacyjnej użytkowników. Każda biblioteka funkcjonuje „w” i „dla” społeczeństwa. Zwraca się uwagę na równy dostęp do źródeł informacji i wiedzy, wkład w rozwój umiejętności informacyjnych użytkowników, wspieranie edukacji formalnej i ustawicznej, umożliwienie dostępu do danych osobom niemającym wcześniej styczności z biblioteką lub mających problem z realizacją swoich potrzeb informacyjnych (Cisek, 2005, s. 1–3).

W literaturze zagranicznej nowoczesna biblioteka przedstawiana jest jako centrum informacyjne posiadające zbiory zarówno w postaci cyfrowej jak i tradycyjnej. Rozwój urządzeń mobilnych zmusza bibliotekę do tworzenia integracyjnego portalu zasobów, który pozwoli odzwierciedlić strukturę biblioteki w telefonie czy na tablecie. Aktualizacja systemów bibliotecznych jest jednym z niezbędnych narzędzi, które pomogą efektywniej przeszukiwać dostępne zasoby informacyjne (Lin, 2015, s. 1410–1411). Technologia *cloud computing* oparta jest na modelu umożliwiającym dostęp do współdzielonej

puli zasobów obliczeniowych (Mell, Grance, 2011, s. 2). Jiahong Zhong i Yin Lei w artykule *Construction of Digital Library Cloud Service Platform* podkreślają korzyści płynące z zastosowania tej technologii. Funkcjonowanie wirtualnej przestrzeń podzielili na trzy platformy. *Public service platform* umożliwia użytkownikom gromadzenie, przeszukiwanie oraz pobieranie danych. Dzięki *Local cloud service platform* czytelnik otrzyma dostęp do portalu systemu bibliotecznego, umożliwiając zamówienie dokumentu, korzystanie z wypożyczalni międzybiblitecznej oraz stały dostęp do kolekcji zasobów bibliotecznych. Trzecia platforma – *hybrid cloud service platform* – integruje lokalną platformę usług, platformę usług publicznych oraz platformę usług innych firm. Chmura hybrydowa ma za zadanie scalenie danych z różnych źródeł informacji (Zhong, Lei, 2015, s. 2652–2654).

Społeczeństwo informacyjne

Prawo do wygłaszania i prezentowania własnych poglądów, rozwój technologii informacyjnych, przenikanie się odmiennych kultur oraz globalizacja Internetu, doprowadziły do zmiany myślenia i postępowania społeczeństwa. Większość ludzi zaczęła postrzegać siebie nie tylko jako osoby posiadające i chcące pozyskiwać nową wiedzę, ale przede wszystkim jako jednostki zdolne do tworzenia nowych informacji. Coraz częściej naukowcy, politycy czy dziennikarze używają sformułowania „społeczeństwo informacyjne”. Po raz pierwszy to pojęcie pojawiło się na początku lat 60. Tadao Umehara w artykule o teorii i ewolucji użył pojęcia „społeczeństwo informacyjne” w odniesieniu do rynku technologii informatycznych (Nowak, 2012, s. 9). Kilka lat później termin ten spopularyzował Kenichi Koyama w publikacji *Introduction to Information Theory* (Wprowadzenie do teorii informacji). „W 1972 r. Y. Masuda nakreślił program przeobrażeń społecznych w wyniku szybkiego rozwoju sfery informacji i telekomunikacji. Masuda wskazał na cztery fazy podstawowych zmian rozwoju społecznego, w których zmieniające się cele, skala wartościowania, podmiot i przedmiot zainteresowań przemysłu informatycznego, priorytety w badaniach naukowych i wzorzec informacyjny” (Walczak, 2005, s. 20). Thomas Hylland Eriksen podkreślił silną zależność między informacją-produktem a zintegrowanymi technologiami informacyjnymi (Eriksen, 2003, s. 28). Ciekawy jest również punkt widzenia Kazimierza Krajewskiego: „społeczeństwo informacyjne to społeczeństwo zarówno szerokiego dostępu do informacji, jak i faktycznej partycypacji w systemach informacyjnych, czyli w tak zwanej sieci. Informacja staje się podstawowym dobrem i czynnikiem społecznego rozwoju. Sama informacja i dostęp do niej stanowią czynniki samookreślenia się członka społeczeństwa” (Krajewski, 2005, s. 50). Definicji społeczeństwa informacyjnego jest bardzo wiele, każda zwraca uwagę na inne elementy. Warto podkreślić powtarzające się najczęściej:

- materializm informacyjny czyli traktowanie informacji jako dobra o charakterze ekonomicznym;
- rozpowszechnienie technologii informatycznych;
- bogactwo informacji i kanałów jej przesyłania;
- łączenie różnych technologii informacyjnych;
- zdominowanie gospodarki przez sektor informacyjny;
- przypisywanie wysokiego statusu dziedzinom zajmującym się rozwojem technologii informacyjnej (Osika, 2007, s. 2).

Spółeczeństwo wiedzy

O społeczeństwie wiedzy zaczęto mówić już na początku lat 60. Peter Drucker i Alvin Toffler podkreślali istotną rolę wiedzy w procesie pozyskiwania informacji (Kwasek, 2014).

Celem społeczeństwa wiedzy jest rozwój ludzkości oparty na ciągłej identyfikacji, transformacji i produkcji nowych informacji. Takie społeczeństwo charakteryzuje koncepcja szerszego wykorzystania technologii informatycznych – krok dalej wobec założeń społeczeństwa informacyjnego. Społeczeństwo wiedzy wychodzi ponad materialną barierę doczesnych nowinek technologicznych, uzupełniając swój zakres o aspekt etyczny, społeczny i polityczny. Pomimo dużego ułatwienia w dostępie do informacji dzięki sieci WWW czy urządzeniom komputerowym, nie należy koncentrować uwagi tylko na Internecie czy innych multimedialnych transferach informacji. Dzięki nabytej wiedzy w procesie edukacji oraz zdolności analitycznego myślenia, społeczeństwo wiedzy powinno sięgać do tradycyjnych źródeł informacji, takich jak czasopisma, książki, podręczniki czy radio. Dynamiczny rozwój urządzeń elektronicznych ułatwia pozyskiwanie wiadomości, ale nie umniejsza to roli placówek oświatowych na kolejnych szczeblach edukacji. Człowiek przechodzi przez różne etapy edukacji, zaspokajając swoje potrzeby informacyjne przez nabycie szeregu wiadomości, które poddane merytorycznej analizie przekładają się na jego wiedzę. Natomiast informacja jest tylko narzędziem pozyskiwania wiedzy (Zachorowska-Mazurkiewicz, 2008, s. 4–5). Samo pojęcie wiedzy odnosi się do ogółu wiarygodnych informacji utrwalonych w ludzkiej pamięci, nabytych w trakcie procesu uczenia się oraz doświadczeń życiowych. Szczególnej wartości nabiera w sytuacji, kiedy dalszy wzrost efektywności np. przedsiębiorstwa, zależy od wiedzy zasobów ludzkich, a nie od rozwiązań technologicznych jakimi dysponuje dana firma. Społeczeństwo wiedzy charakteryzuje się:

- kreatywnością – generowanie nowej wiedzy i pogłębianie istniejącej;
- innowacyjnością – wykorzystywana do poprawiania jakości produktów i ich funkcji;
- umiejętnością określania stopnia relewancji, czyli zastosowania wiedzy w odpowiedni sposób i do odpowiednich celów (Chrapczyńska, 2013, s. 2).

Usługi nowoczesnej biblioteki

Działalność bibliotek, zwłaszcza akademickich, ściśle związana jest z procesem samokształcenia, który skłania człowieka do podejmowania działań zmierzających do rozwijania osobowości i umiejętności. Biblioteka akademicka stanowi kompendium wiedzy z różnych dziedzin nauki. Coraz częściej pojawiają się plany zagospodarowania przestrzeni bibliotecznej tak, aby w jednym miejscu czytelnicy mogli znaleźć informacje z dziedzin pokrewnych. Misją biblioteki jest przede wszystkim wspomaganie procesu samokształcenia studentów. Do najważniejszych funkcji biblioteki akademickiej należą:

- „funkcja edukacyjna – wsparcie programów dydaktycznych – przede wszystkim (ale nie tylko) uczelni macierzystej oraz studiowania indywidualnego,
- funkcja informacyjna – możliwie kompletny serwis informacyjny z ustalonych zakresów wiedzy, a także materiały do badań naukowych,
- funkcja intelektualna – pobudzenie myślowej refleksji w następstwie procesów komunikacji, inspiracja procesów intelektualnych” (Cisek, 2008, s. 15).

Dynamiczny postęp technologii teleinformatycznych i technik informacyjnych wprowadziły zmiany nie tylko na rynku usług bibliotecznych, ale również w zakresie komunikowania się społeczności. Coraz częściej w określeniu pojęcia nowoczesnej biblioteki pomocna staje się koncepcja biblioteki hybrydowej – „jest czymś więcej niż tylko interfejsem oferującym zintegrowane odkrywanie zasobów, niezależnie od tego czy są w formacie analogowym czy cyfrowym, czy są lokalne, krajowe czy międzynarodowe. Biblioteka hybrydowa jest postrzegana jako środowisko z usługami fizycznymi i wirtualnymi wspierającymi zawodową działalność użytkowników od odkrycia informacji do działań i analizy prowadzonych na dostarczonych zasobach” (Szczygłowska, 2006, s. 55). W erze wszechobecnego Internetu, a wraz z nim dostępu do nieograniczonych zasobów informacji, biblioteka powinna umożliwić podtrzymywanie kontaktów interpersonalnych i organizację spotkań.

Biblioteka hybrydowa balansuje na granicy świata rzeczywistego, oferując drukowane źródła informacji, oraz wirtualnego – umożliwiając dostęp do internetowych platform edukacyjnych i cyfrowych baz danych. Dostępność zasobów bibliotecznych jest warunkiem efektywnego kształcenia. Organizowanie szkoleń w zakresie korzystania z usług bibliotecznych pomoże użytkownikom w dotarciu do różnych źródeł informacji. Podstawą optymalnego funkcjonowania każdej organizacji jest płynny, wewnętrzny obieg danych (sprawne opracowanie i włączanie nowych pozycji do księgozbioru, współpraca między bibliotekami wydziałowymi). Aktualizacja katalogu elektronicznego jest niezbędnym procesem w zapewnianiu informa-

cji o zbiorach biblioteki. Nowoczesne rozwiązania techniki informacyjnej pozwalają na wdrożenie zdalnego dostępu do baz danych zawierających: abstrakty, publikacje pełnotekstowe, e-książki, dokumenty elektroniczne, e-kolekcje czy zdigitalizowane obrazy. Wypożyczalnia międzybiblioteczna stanowi ważną komórkę w procesie pozyskiwania i udostępniania publikacji nie tylko na miejscu, ale również dzięki usłudze dostarczania dokumentów drogą pocztową lub elektroniczną. Nowoczesna biblioteka akademicka powinna nieustannie służyć pomocą swoim użytkownikom. Całodobowe urządzenia umożliwiające czytelnikom zwrócenie wypożyczonych dokumentów w dogodnej chwili, są standardem innowacyjnych księżnic. Kontakt czytelników z bibliotekarzami nie ogranicza się już tylko do rozmowy telefonicznej czy bezpośredniej, współczesne medium telekomunikacyjne oferuje np. tzw. Web konsultacje (Konieczna, 2004). Biblioteka hybrydowa powinna oferować nieograniczony dostęp do posiadanych zbiorów cyfrowych, elektronicznych i tradycyjnych. W procesie zaspokojenia potrzeby informacyjnej istotna jest sama informacja o tym, jak korzystać z dostępnych źródeł danych, jak poruszać się po bibliotece, z jakich źródeł należy skorzystać, aby uzyskać właściwe odpowiedzi. Wiele zależy od przygotowania merytorycznego pracowników biblioteki, których określa się mianem brokerów informacji: „to najczęściej funkcjonująca w języku polskim nazwa określająca pośredników pomiędzy zasobami informacyjnymi, a ludźmi i instytucjami zgłaszającymi na nie zapotrzebowanie” (Król, 2004, s. 73). Odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni wokół i wewnątrz biblioteki winno wzbudzić u użytkowników poczucie komfortu i bezpieczeństwa. Właściwie dobrany kolor ścian, wygodne, a zarazem funkcjonalne meble, optymalne oświetlenie i temperatura otoczenia oraz dogodne rozplanowanie zbiorów bibliotecznych będzie zachęcało użytkowników do częstszych i dłuższych wizyt (Szczygłowska, 2005, s. 59). Należy pamiętać o tym, iż przestrzeń nowoczesnej biblioteki powinna być tworzona z myślą o społeczeństwie, ale również przez samo społeczeństwo. Niezbędne jest zatem wygospodarowanie powierzchni pod kawiarnię czy wyznaczenie odrębnej przestrzeni wystawowo-galeryjnej (Materska, 2013, s. 122). Nie należy zapominać również o możliwościach jakie daje sieć WWW, dzięki niej biblioteka ma możliwość stworzenia profesjonalnego serwisu prezentującego informacje dotyczące jej działalności, zasobów oraz funkcjonowania.

Użytkownicy nowoczesnej biblioteki

Bardzo ważnym elementem w kreowaniu wizerunku biblioteki jest opinia użytkowników. Warto przeprowadzić cykliczne badania na temat jakości oferowanych usług w bibliotece. Idea biblioteki otwartej dla wszystkich oznacza, że każdy człowiek ma możliwość skorzystania z zasobów księżnicy na miejscu. Taka koncepcja powoduje napływ ludzi z różnych środowisk,

niekoniecznie odwiedzających mury biblioteki w celach edukacyjnych. Pierwsze wrażenie jest najważniejsze, potencjalny użytkownik oczekuje przede wszystkim jasnej i przejrzystej informacji objaśniającej procedurę zapisu do biblioteki, warto więc taką instrukcję zamieścić na stronie internetowej. Kolejnym istotnym elementem jest katalog biblioteczny. Należy zadbać o interfejs przyjazny użytkownikowi, umożliwić złożone oraz proste przeszukiwanie zasobów biblioteki. Kluczowym elementem jest rozmieszczenie zbiorów bibliotecznych tak, aby wyszukanie interesujących pozycji przeciętnemu użytkownikowi zajęło kilka minut, a także zadbać o to, aby dotarcie do pożądaných materiałów nie trwało zbyt długo.

Czytelne oznakowanie regałów z książkami oraz sygnatura zawierająca numer głównego działu, regału czy piętra, na którym znajduje się dana pozycja, znacznie ułatwi poruszanie się po bibliotece. Kolejnym ważnym elementem jest czas dostarczenia zamówionej pozycji (magazyn-wypożyczalnia); krótki okres oczekiwania na zamówioną pozycję jest gwarancją satysfakcji użytkownika. Komfortowe wyposażenie biblioteki: komputery z dostępem do Internetu, wygodne krzesła, kanapy, dogodne rozmieszczenia kontaktów, sprawnie działająca sieć Wi-Fi, dostęp do naukowych baz danych, zdalny dostęp do elektronicznych źródeł informacji, umożliwienie użytkownikom wykonania kserokopii, wydruku lub skanów dokumentów, dostosowanie przestrzeni bibliotecznej do możliwości poruszania się osób niepełnosprawnych (windy, odstępy między regałami, szerokie przejścia) czy wygospodarowanie przestrzeni do pracy indywidualnej czytelników są gwarantem zadowolenia użytkowników. Warto podkreślić nieocenioną rolę pracowników. Wśród społeczeństwa pokutuje przeświadczenie, iż w bibliotece pracują osoby starsze, o mało przyjaznej aparycji i podstawowych umiejętnościach informatycznych. Współczesny bibliotekarz to specjalista w wyszukiwaniu informacji, wykorzystujący najnowsze technologie, o wyspecjalizowanych umiejętnościach w korzystaniu z różnych źródeł informacji, potrafiący je zweryfikować i opracować.

Wygląd, funkcjonowanie oraz oferowane usługi biblioteki podlegają nieustannym przemianom. Dostęp do źródeł informacji zmienia się wraz ze zmianą technologii ich udostępniania. Przedstawione w artykule wybrane aspekty rozwoju społeczeństwa, urządzeń informatycznych i komunikacyjnych, wpływ sieci WWW oraz usługi biblioteki nie wyczerpują tematu. Starano się jednak zwrócić uwagę na istotny znaczenie postępu technologicznego w dostępie do informacji oraz oczekiwań użytkowników wobec biblioteki. Nowoczesna księżnica powinna być miejscem inspiracji, które przyciąga użytkowników atrakcyjnym zasobem bibliotecznym, bogatą ofertą usług, wyposażeniem, estetyką wnętrza oraz funkcjonalnością. Działalność biblioteki musi być dostosowana do zmieniających się potrzeb społeczeństwa, w którym funkcjonuje. Dynamiczny rozwój urządzeń informatycznych, informacyjnych oraz narzędzi telekomunikacyjnych narzuca pracownikom

bibliotek obowiązek nieustannego poszerzania wiedzy oraz umiejętności. Globalny dostęp do Internetu i jego nieograniczonych zasobów, stał się głównym konkurentem bibliotek, dlatego ważne jest, aby instytucja ta prezentowała swoje zasoby oraz usługi w ciekawy i kompetentny sposób.

Bibliografia

- Chrapczyńska, B. (2013). Nowoczesna biblioteka akademicka wobec wyzwań ery cyfrowej. W: *XII Krajowe Forum Informacji Naukowej i Technicznej: Społeczeństwo – informacja – innowacje – wyzwania ery cyfrowej, Zakopane, 24–27 września, 2014 r.* Pobrane 20 czerwca 2015, z: <http://www.ptin.org.pl/konferencje/12forum/repozytorium/Chrapczyńska.pdf>
- Cisek, S. (2008). *Biblioteka uniwersytecka i Nauka 2.0. Nowe wyzwania?* Pobrane 20 czerwca 2015, z: <http://www.slideshare.net/sabinacisek/biblioteka-uniwersytecka-i-nauka-20-nowe-wyzwania-presentation>
- Cisek, S. (2005). Funkcje i role bibliotek naukowych i publicznych w społeczeństwie wiedzy. W: *Zarządzanie wiedzą i informacją w organizacjach pracujących dla wsi i rolnictwa, Warszawa – 16 września 2005*, Waeszawa: Centralna Biblioteka Rolnicza.
- Eriksen, T.T. (2003). *Tyrania chwili*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.
- Głowacka, E. (2011). Jakość bibliotek cyfrowych – aspekty i kryteria oceny. *E-mentor*, 2(39). Pobrane 10 października 2015, z: <http://www.e-mentor.edu.pl/artukul/index/numer/39/id/828>
- Główny Urząd Statystyczny w Szczecinie (2014). *Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2014 r.* Pobrane 17 listopada 2015, z: [_informacyjne_w_polsce_2014_-_notatka.pdf](http://www.kigeit.org.pl/FTP/PRCIP/Literatura/099_spoleczenstwo_informacyjne_w_polsce_2014_-_notatka.pdf)
- Kołodziejczyk, E. (2014). *Miejsce biblioteki akademickiej we współczesnej uczelni*. Pobrane 8 października 2015, z: https://www.google.pl/l?sa=t&rct=j&q=&esrc=-s&source=web&cd=1&ved=0CB0QFjAAAhUKEwiH0sCqw8PIAhUEBywKHV8ND7g&url=http%3A%2F%2Fbg.umcs.lublin.pl%2Fkonferencja%2Fprezentacje%2FMiejsce_biblioteki.ppt&usg=AFQjCNGmB6qqTKrKpW7DK5ciB3JFBVTNg
- Konieczna, D. (2004). Usługi bibliotek akademickich ukierunkowane na potrzeby zdalnego i ustawicznego kształcenia. W: *Ogólnopolska Konferencja Naukowa Nowoczesna Biblioteka Akademicka, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Biblioteka Główna, Olsztyn 20–21 maja 2004*. Pobrane 26 czerwca 2015, z: <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/nba/konieczna.danuta.php>
- Krajewski, K. (2005). Osobowa podmiotowość i wspólnota a społeczeństwo informacyjne. *Ethos*, 1-2(69–70), 50–62.
- Król, A. (2004). Broker informacji – powstawanie nowego zawodu. *Zagadnienia Naukoznawstwa*, 1(73), 63–76.
- Kwasek, A. (2014). Początek XXI wieku w kontekście nowych technologii i zjawisk społeczno-gospodarczych. *Sztuka Zarządzania*, 55. Pobrane 13 października 2015, z: http://www.wsz-pou.edu.pl/magazyn/?strona=mag_kwasek62&nr=62&p=

- Lin, X. (2014). Technological Innovation Leads the Development of University Library Service. *Applied Mechanics and Materials*, 631–632, 1409–1412. DOI: 10.4028/www.scientific.net/AMM.631-632.1409
- Materska, K. (2013). Różnorodność przestrzeni edukacyjnej bibliotek: na przykładach bibliotek amerykańskich i skandynawskich. W: S. Skórka (red.), *Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej: funkcje i wyzwania w XXI wieku* (s. 121–134). Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- Mell, P. & Grance, T. (2011). *NIST Cloud Computing Program*. Pobrane 17 listopada 2015, z: <http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf>
- Nowak, J. (2012). Społeczeństwo informacyjne – geneza i definicje. Pobrane 26 czerwca 2015, z: http://www.silesia.org.pl/upload/Nowak_Jerzy_Spoleczenstwo_informacyjne-geneza_i_definicje.pdf
- Osika, G. (2007). Społeczeństwo wiedzy czy społeczeństwo informacji? W: I. Sobieraj, J. Broda, J. Rąb (red.), *Świadectwo Petera Druckera* (s. 125–135). Zabrze: Stowarzyszenie Na Rzecz Nauki Polskiej. Pobrane 23 czerwca 2015, z: <http://depot.ceon.pl/handle/123456789/1905?show=full>
- Piotrowicz, G. (2015). Współczesna biblioteka akademicka w ujęciu systemowym, integrującym jej przestrzeń fizyczną i elektroniczną. *Biuletyn EBIB*, 1(155), 1–11. Pobrane 24 października 2015, z: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/321>
- Szczygłowska, L. (2006). „Cybrary” to wciąż biblioteka. W: *II Konferencja Biblioteki Politechniki Łódzkiej: Biblioteki XXI wieku. Czy przetrwamy? Łódź, 19–21 czerwca 2006 r.* Pobrane 25 czerwca 2015, z: <http://eprints.rclis.org/9113/1/szczygłowska.pdf>
- Walczak, M. (2005). Uwarunkowania funkcjonowania bibliotek w społeczeństwie informacyjnym. W: J. Chruścińska, E. Kubisz (red.), *Biblioteka w społeczeństwie informacyjnym: edukacja – informacja – media* (s. 19–32). Warszawa: Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej.
- Zachorowska-Mazurkiewicz, A. (2008). *Społeczeństwo wiedzy. Instytucjonalna analiza czynników promujących nowy model społeczny*. Pobrane 23 czerwca 2015, z: <http://www.instytut.info/IIIkonf/referaty/3c/GOW%202007%20zachorowska%20mazurkiewicz.pdf>
- Zhong, J., Lei, Y. (2014). Construction of Digital Library Cloud Service Platform. *Applied Mechanics and Materials*, 687–691, 2652–2655. DOI: 10.4028/www.scientific.net/AMM.687-691.2644

Agnieszka Tomasiak

Modern library in the knowledge society

Summary

The article presents the services and capabilities of modern libraries in relation to the knowledge and information society. It discusses how cyberspace, the Internet, computer equipment and telecommunications impact and shape the modern information sector. The paper explains the terms: information broker, information society, knowledge society, information noise, modern library, as well as presents the expectations of the library users. The paper discusses the most important elements related to the functioning of libraries: equipment, functionality, offered services, library staff skills. The author describes the most relevant services from the library users' point of view.

Keywords: Hybrid library, modern library, information society, knowledge society

